

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

DPS-V.0210.9.2024.JS
Warszawa, dnia 10 kwietnia 2024 r.

Według rozdzielnika

Szanowni Państwo,
na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) w załączeniu przekazuję projekt rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnych domów pomocy wraz z uzasadnieniem i OSR, z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii w możliwie najkrótszym terminie.

Projekt rozporządzenia został również zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.
Ewentualne uwagi w wersji edytowalnej proszę przekazać na adres poczty elektronicznej: sekretariat.dps@mrips.gov.pl.

Z wyrazami szacunku
Agnieszka Dziemianowicz-Bąk
Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Rozdzielnik:
Pani Dorota Gardias – Przewodnicząca Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych;
Pan Piotr Duda – Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
Pan Piotr Ostrowski – Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ¹⁾

z dnia 2024 r.

w sprawie rodzinnych domów pomocy

Na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy;
- 2) warunki kierowania, odpłatności i nadzoru nad rodzinnymi domami pomocy.

§ 2. 1. Rodzinny dom pomocy świadczy usługi bytowe i opiekuńcze w budynku mieszkalnym jednorodzinny, którego właścicielem lub najemcą jest:

- 1) osoba fizyczna prowadząca rodzinny dom pomocy, w którym ta osoba zamieszkuje;
- 2) podmiot uprawniony – w przypadku rodzinnego domu pomocy prowadzonego przez podmiot uprawniony.

2. W przypadku najmu budynku mieszkalnego jednorodzinny, okres, na który została zawarta umowa najmu powinien gwarantować właściwe funkcjonowanie rodzinnego domu pomocy.

3. W jednym budynku mieszkalnym jednorodzinny może być prowadzony nie więcej niż jeden rodzinny dom pomocy.

§ 3. 1. W rodzinnym domu pomocy prowadzonym przez osobę fizyczną usługi bytowe i opiekuńcze są realizowane bezpośrednio przez tę osobę, a w przypadku rodzinnego domu pomocy prowadzonego przez podmiot uprawniony usługi te są realizowane przez osobę kierującą rodzinnym domem pomocy.

¹⁾ Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej – zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 2715).

2. Świadczenie usług bytowych i opiekuńczych w rodzinnym domu pomocy powinno uwzględniać stan zdrowia, sprawność fizyczną i intelektualną oraz indywidualne potrzeby i możliwości osoby przebywającej w rodzinnym domu pomocy, a także prawa człowieka, w tym w szczególności prawo do poszanowania i ochrony godności, wolności, intymności i poczucia bezpieczeństwa, oraz ochronę dóbr osobistych.

3. Sposób świadczenia usług bytowych i opiekuńczych w rodzinnym domu pomocy jest ustalany w formie pisemnej z osobą korzystającą z usług rodzinnego domu pomocy, albo jej opiekunem prawnym przed skierowaniem do tego domu.

4. Osoba prowadząca rodzinny dom pomocy lub osoba kierująca rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony przy świadczeniu usług bytowych i opiekuńczych może korzystać z pomocy innych osób.

5. Liczba osób pomagających w świadczeniu usług bytowych i opiekuńczych w rodzinnym domu pomocy powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb i możliwości osób przebywających w rodzinnym domu pomocy, w tym także konieczności zapewnienia obecności osób sprawujących opiekę w porze nocnej.

§ 4. 1. Osobom przebywającym w rodzinnym domu pomocy zapewnia się dostosowane do ich sprawności psychofizycznej całodobowe:

- 1) usługi bytowe:
 - a) miejsce pobytu,
 - b) wyżywienie,
 - c) utrzymanie czystości;
- 2) usługi opiekuńcze:
 - a) udzielanie pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych,
 - b) pielęgnację, w tym pielęgnację w czasie choroby,
 - c) kontakty z otoczeniem,
 - d) inne czynności wynikające z indywidualnych potrzeb.

2. Osobom przebywającym w rodzinnym domu pomocy udostępnia się informacje o przysługujących im prawach, w tym o prawie do wnoszenia skarg, przez umieszczenie tej informacji w widocznym, ogólnodostępnym miejscu.

3. Osobom niepełnosprawnym rodzinny dom pomocy umożliwia korzystanie z usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych oraz udział w aktywizacji zawodowej.

4. Osoby spokrewnione lub inne osoby bliskie niespokrewnione mają zapewnioną możliwość swobodnego kontaktu z osobą przebywającą w rodzinnym domu pomocy.

§ 5. 1. W rodzinnym domu pomocy zapewnia się w zakresie usług bytowych dotyczących:

- 1) miejsca pobytu:
 - a) swobodny dostęp do budynku i jego otoczenia,
 - b) budynek i jego otoczenie bez barier architektonicznych, z zastosowaniem udogodnień dla osób niepełnosprawnych,
 - c) pokoje mieszkalne usytuowane na parterze budynków wielokondygnacyjnych, jeżeli budynki takie nie posiadają wind – w przypadku osób o ograniczonych możliwościach swobodnego przemieszczania się,
 - d) pokoje mieszkalne, nie więcej niż dwuosobowe, wyposażone w łóżko lub tapczan, szafę, stół, krzesła, szafkę nocną dla każdej osoby oraz inny niezbędny sprzęt wynikający z indywidualnych potrzeb osoby korzystającej z usług rodzinnego domu pomocy, z tym że:
 - pokój jednoosobowy – o powierzchni nie mniejszej niż 10 m²,
 - pokój dwuosobowy – o powierzchni nie mniejszej niż po 8 m² na osobę,
 - e) pomieszczenia wspólnego użytkowania:
 - pokój dziennego pobytu służący jako jadalnia,
 - kuchnię dostępną dla wszystkich mieszkańców rodzinnego domu pomocy,
 - pomieszczenie pomocnicze do prania i suszenia,
 - jedną łazienkę dla nie więcej niż 5 osób i jedną toaletę dla nie więcej niż 4 osób, wyposażone stosownie do potrzeb osób korzystających z tych pomieszczeń;
- 2) wyżywienia:
 - a) co najmniej 3 posiłki dziennie, w tym posiłki dietetyczne – zgodnie ze wskazaniem lekarza,
 - b) przerwę między posiłkami nie krótszą niż 4 godziny, przy czym ostatni posiłek nie wcześniej niż o godzinie 18:00,
 - c) dostępność do drobnych posiłków i napojów między posiłkami, o których mowa w lit. a,
 - d) możliwość spożywania posiłków w pokoju mieszkalnym,
 - e) możliwość samodzielnego korzystania z kuchni;
- 3) utrzymania czystości:
 - a) środki higieny osobistej, środki czystości, przybory toaletowe i inne przedmioty niezbędne do higieny osobistej,

b) sprzątanie pomieszczeń w miarę potrzeby, nie rzadziej niż raz dziennie.

2. W rodzinnym domu pomocy zapewnia się w zakresie usług opiekuńczych:

- 1) pomoc w utrzymaniu higieny osobistej poprzez: mycie, czesanie, kąpiel, pomoc w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, pomoc przy ubieraniu;
- 2) w razie potrzeby karmienie;
- 3) pomoc w przyjmowaniu leków;
- 4) pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych oraz w zakupie niezbędnych leków zaleconych przez lekarza;
- 5) inne czynności wynikające z indywidualnych zaleceń lekarskich np. mierzenie temperatury, ciśnienia, poziomu cukru itp.;
- 6) organizowanie czasu wolnego;
- 7) czynny udział w codziennym życiu rodzinnym;
- 8) niezbędną pomoc w załatwianiu spraw osobistych, w tym załatwianie spraw urzędowych lub towarzyszenie podczas wizyt w urzędach lub innych instytucjach i organizacjach;
- 9) organizowanie świąt i uroczystości;
- 10) możliwość odbywania praktyk religijnych;
- 11) pomoc w zakupie odzieży i obuwia oraz niezbędnych artykułów osobistego użytku.

3. Zakres usług opiekuńczych jest dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby korzystającej z usług rodzinnego domu pomocy i uwzględnia poziom samodzielności tej osoby.

§ 6. 1. Osobę wymagającą wsparcia w formie usług świadczonych przez rodzinny dom pomocy kieruje się do tego domu na pobyt okresowy albo pobyt stały.

2. Decyzję administracyjną w sprawie skierowania do rodzinnego domu pomocy wydaje kierownik ośrodka pomocy społecznej, zwanego dalej „ośrodkiem”, lub kierownik centrum usług społecznych, w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818), zwanego dalej „centrum” na podstawie:

- 1) rodzinnego wywiadu środowiskowego przeprowadzonego przez pracownika socjalnego;
- 2) zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy, uzupełnionego wskazaniem pielęgniarstwa co do zakresu wymaganych usług opiekuńczych.

3. Przed wydaniem decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy, kierownik ośrodka lub centrum dokonuje uzgodnień z osobą prowadzącą rodzinny dom

pomocy lub kierującą rodzinnym domem pomocy mających na celu określenie czy rodzinny dom pomocy ma możliwości świadczenia usług opiekuńczych i bytowych dostosowanych do potrzeb i stanu zdrowia osoby kierowanej do tego domu.

4. Po wydaniu decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy, kierownik ośrodka lub centrum, za zgodą osoby, której te dane dotyczą, przekazuje do rodzinnego domu pomocy informacje na temat stanu zdrowia oraz sprawności psychofizycznej osoby skierowanej do rodzinnego domu pomocy, tak aby rodzinny dom pomocy mógł zapewnić zakres usług opiekuńczych i bytowych jak najbardziej dostosowany do potrzeb osoby kierowanej do tego domu.

§ 7. 1. Pobyt w rodzinnym domu pomocy jest odpłatny do wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia rodzinnego domu pomocy zawartej między gminą, a osobą fizyczną albo podmiotem uprawnionym, prowadzącymi rodzinny dom pomocy.

2. Przy ustalaniu opłaty z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy stosuje się odpowiednio art. 61 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

3. W przypadku, gdy:

- 1) osoba skierowana do rodzinnego domu pomocy,
- 2) osoba zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy, o której mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
– deklaruje ponoszenie pełnej odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy nie ustala się sytuacji dochodowej tej osoby.

4. Wysokość miesięcznej opłaty z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy określa się w decyzji administracyjnej, o której mowa w § 6 ust. 2.

5. Opłatę z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy osoba skierowana do rodzinnego domu pomocy oraz osoby zobowiązane do wnoszenia odpłatności, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wnoszą do kasy gminy lub na rachunek bankowy gminy.

6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik ośrodka bądź centrum, na wniosek osoby przebywającej w rodzinnym domu pomocy lub jej opiekuna prawnego, może zwolnić tę osobę z wnoszenia opłaty częściowo lub całkowicie; wówczas opłatę z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy ponosi gmina.

7. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik ośrodka lub centrum, na wniosek osób, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

społecznej, może zwolnić te osoby z wnoszenia opłaty częściowo lub całkowicie; wówczas opłatę z tytułu pobytu w rodzinnym domu pomocy ponosi gmina.

8. Do zwolnienia, o którym mowa w ust. 6 i 7, stosuje się odpowiednio art. 64, art. 64a i art. 64b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

§ 8. 1. W ramach nadzoru kierownik ośrodka lub centrum, w imieniu i z upoważnienia wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, przeprowadza kontrolę w rodzinnym domu pomocy co najmniej raz na pół roku.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 52 ust. 2b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, właściwym do przeprowadzania kontroli jest kierownik ośrodka lub centrum właściwego dla gminy, która zawarła umowę na prowadzenie rodzinnego domu pomocy na terenie gminy sąsiadującej.

3. W przypadku uzasadnionego podejrzenia występowania uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodzinnego domu pomocy, w tym wskutek złożenia skargi przez osobę przebywającą w rodzinnym domu pomocy, kierownik ośrodka lub centrum przeprowadza kontrolę doraźną.

§ 9. 1. O zakresie i przewidywanym czasie trwania czynności kontrolnych, w tym terminie rozpoczęcia kontroli, kierownik ośrodka lub centrum, co najmniej na 7 dni przed rozpoczęciem kontroli powiadamia osobę prowadzącą rodzinny dom pomocy lub osobę kierującą rodzinnym domem pomocy.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kontroli doraźnej.

3. W trakcie przeprowadzania kontroli kierownik ośrodka lub centrum lub osoba przez niego upoważniona prowadzi obserwacje, analizuje dokumenty, nawiązuje bezpośredni kontakt z osobami przebywającymi w rodzinnym domu pomocy, a w razie potrzeby kontaktuje się z ich rodzinami lub opiekunami prawnymi.

4. Osoba fizyczna prowadząca rodzinny dom pomocy albo osoba kierująca rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony umożliwia przeprowadzenie kontroli w ramach sprawowanego nadzoru i podjęcie czynności, o których mowa w ust. 3.

5. Przedmiotem kontroli rodzinnego domu pomocy jest sprawdzenie:

1) standardu, rodzaju i zakresu usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy;

- 2) przestrzegania praw, o których mowa w § 3 ust. 2, oraz zapewnienia dostępności do informacji o tych prawach, a także przestrzegania warunków, o których mowa w § 4 i § 5;
- 3) współdziałania z osobą przebywającą w rodzinnym domu pomocy, jej rodziną lub opiekunem prawnym przez osobę fizyczną prowadzącą rodzinny dom pomocy albo osobę kierującą rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony.

6. Kontrola standardu, rodzaju i zakresu usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy może polegać na:

- 1) przeprowadzeniu wizytacji w rodzinnym domu pomocy mającej na celu zapoznanie się z warunkami świadczonych usług bytowych i opiekuńczych;
- 2) zasięgnięciu opinii osób przebywających w rodzinnym domu pomocy, ich rodzin lub opiekunów prawnych.

7. Po przeprowadzeniu kontroli rodzinnego domu pomocy sporządza się protokół kontroli zawierający:

- 1) określenie zakresu kontroli;
- 2) wyniki kontroli;
- 3) ewentualne zalecenia pokontrolne mające na celu likwidację uchybień lub nieprawidłowości w świadczeniu usług przez rodzinny dom pomocy i termin ich realizacji;
- 4) ocenę wykonania ewentualnych zaleceń pokontrolnych wynikających z poprzedniej kontroli.

8. Protokół kontroli rodzinnego domu pomocy otrzymuje:

- 1) osoba fizyczna prowadząca rodzinny dom pomocy – w przypadku kontroli rodzinnego domu pomocy prowadzonego przez osobę fizyczną;
- 2) osoba kierująca rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony i podmiot uprawniony – w przypadku kontroli rodzinnego domu pomocy prowadzonego przez podmiot uprawniony.

9. Do protokołu kontroli rodzinnego domu pomocy zawierającego zalecenia pokontrolne osoba fizyczna albo osoba kierująca rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony lub podmiot uprawniony prowadzący rodzinny dom pomocy może złożyć pisemne zastrzeżenia lub wyjaśnienia do kierownika ośrodka lub centrum, w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu.

10. Protokół kontroli rodzinnego domu pomocy wraz z zastrzeżeniami lub wyjaśnieniami i stanowiskiem kierownika ośrodka lub centrum do tych wyjaśnień otrzymuje odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta w terminie 30 dni od dnia podpisania protokołu albo od dnia złożenia zastrzeżeń lub wyjaśnień przez osobę fizyczną prowadzącą rodzinny dom pomocy albo osobę kierującą rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony lub podmiot uprawniony prowadzący rodzinny dom pomocy.

11. Nieuwzględnienie przez osobę fizyczną prowadzącą rodzinny dom pomocy albo osobę kierującą rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony zaleceń pokontrolnych w terminie wyznaczonym w protokole kontroli skutkuje możliwością rozwiązania umowy dotyczącej prowadzenia domu, o której mowa w § 7 ust. 1, po zapewnieniu dalszej pomocy osobom w nim przebywającym.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

MINISTER
RODZINY, PRACY I POLITYKI
SPOŁECZNEJ
AGNIESZKA DZIEMIANOWICZ-BAK

Za zgodność pod względem prawnym, redakcyjnym i legislacyjnym
Paulina Roicka-Gruca
Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-podpisano elektronicznie/

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 33 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 185).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693 1938 i 2760), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”.

Zgodnie z art. 52 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy, warunki kierowania, odpłatności i nadzoru nad rodzinnymi domami pomocy, kierując się potrzebą zapewnienia właściwej opieki osobom umieszczonym w rodzinnym domu pomocy.

Dotychczas obowiązywało rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719), które zostało wydane na podstawie ww. art. 52 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 185), został zmieniony art. 52 i art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Przed zmianami, rodzinne domy pomocy mogły być prowadzone przez osoby fizyczne lub organizacje mające status organizacji pożytku publicznego. Zmianami do ustawy o pomocy społecznej, jakie weszły w życie w dniu 28 stycznia 2023 r., rozszerzono katalogów podmiotów mogących prowadzić rodzinny dom pomocy - obecne brzmienie art. 52 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej dopuszcza prowadzenie rodzinnych domów pomocy przez osoby fizyczne, jak również podmioty uprawnione (definicja podmiotu uprawnionego określona jest w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z tą definicją podmiotami uprawnionymi są organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej).

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 9 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 9, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, która weszła w życie z

dniem następującym po dniu ogłoszenia czyli 28 stycznia 2023 r. Dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy będzie obowiązywało do dnia 28 lipca 2024 r. zatem konieczne jest wydanie nowego rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie określa standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy, warunki kierowania, odpłatności i nadzoru nad rodzinnymi domami pomocy, kierując się potrzebą zapewnienia właściwej opieki osobom umieszczonym w rodzinnym domu pomocy.

Co do zasady regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu w dużej części nie zmieniają się w stosunku do regulacji zawartych w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego o pomocy społecznej, w art. 52 w ust. 2 i 2a oraz w art. 53 w ust. 3 wyrazy „organizację pożytku publicznego” zastąpiony został się wyrazami „podmiot uprawniony”. Zatem konieczne jest również dokonanie analogicznych zmian w przepisach projektowanego rozporządzenia, tj. każdorazowe zastąpienie sformułowania „organizacja pożytku publicznego” sformułowaniem „podmiot uprawniony”.

Przy okazji procedowania przedmiotowego projektu rozporządzenia, wprowadzone zostaną zmiany wynikające ze zgłaszanych przez podmioty realizujące zadanie propozycji zmian legislacyjnych. Zmiany te mają m.in. służyć doprecyzowaniu przepisów bądź uelastycznieniu wymogów dotyczących funkcjonowania tej formy wsparcia, tak aby wpłynąć na rozwój rodzinnych domów pomocy (zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdania MRPiPS-06 za rok 2022, na koniec 2022 r. funkcjonowały 52 rodzinne domy pomocy).

Projektowane rozporządzenie określa standard, rodzaj i zakres podstawowych usług świadczonych przez rodzinne domy pomocy.

Zgodnie z projektowanym rozporządzeniem, rodzinne domy pomocy mogą być prowadzone w budynku jednorodzinnym, którego właścicielem lub najemcą jest osoba fizyczna bądź podmiot uprawniony prowadzący rodzinny dom pomocy. Na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów rozporządzenia również istnieje wymóg prowadzenia rodzinnych domów pomocy w budynkach jednorodzinnych. Rodzinne domy pomocy są placówkami, w których może przebywać od 3 do 8 osób, z założenia są kameralnymi placówkami

o nieinstytucjonalnym charakterze. Rodzinny charakter domu wymaga, aby placówki te umiejscowione były w budynkach, które gwarantują warunki jak najbardziej zbliżone do domowych. Właścicielem budynku winna być osoba fizyczna bądź podmiot uprawniony, jednak przepis rozporządzenia umożliwia również prowadzenie rodzinnych domów pomocy w budynkach użytkowanych na zasadzie najmu, przy zastrzeżeniu, że okres najmu musi gwarantować właściwe funkcjonowanie domu, co jest istotne w kontekście stabilności funkcjonowania podmiotu do którego osoby kierowane są na pobyt stały. Ponadto funkcjonowanie rodzinnego domu pomocy w budynku jednorodzinny co do zasady umożliwi osobom w nim przebywającym korzystanie z infrastruktury wokół budynku (ogród), w istotny sposób wpływając na komfort pobytu. Mając na względzie konieczność zapewnienia rodzinnego i kameralnego charakteru tych placówek § 2 ust. 3 projektowanego rozporządzenia wskazuje, że w jednym budynku może być prowadzony jeden rodzinny dom pomocy. Jest to również istotne z punktu widzenia idei deinstytucjonalizacji usług w pomocy społecznej.

Co do zasady usługi bytowe i opiekuńcze w rodzinnym domu pomocy świadczone są przez osobę fizyczną prowadzącą rodzinny dom pomocy, która zamieszkuje w tym domu (§ 3). Wspólne zamieszkiwanie i codzienny kontakt z osobą sprawującą bezpośrednią opiekę nad mieszkańcami rodzinnego domu pomocy jest istotny z punktu widzenia rodzinnego i nieinstytucjonalnego charakteru placówki. W przypadku rodzinnych domów pomocy prowadzonych przez podmiot uprawniony, wsparcie świadczone jest przez osobą kierującą domem, przy czym w porównaniu do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy wprowadzono zmianę, zgodnie z którą zrezygnowano z wymogu, aby osoba kierująca rodzinnym domem prowadzonym przez podmiot uprawniony zamieszkiwała w rodzinnym domu pomocy. Wymóg, aby pracownik organizacji pozarządowej prowadzącej rodzinny dom pomocy mieszkał na stałe w rodzinnym domu pomocy, którym kieruje, wskazywany był jako jedna z głównych przeszkód powodujących brak chęci podmiotów uprawnionych do tworzenia rodzinnych domów pomocy. Zatem zmiana w tym zakresie może przyczynić się do zwiększenia zainteresowania podmiotów uprawnionych do realizacji tej formy wsparcia. Przy czym należy zaznaczyć, że mimo powyższej zmiany, to osoba kierująca rodzinnym domem pomocy winna w głównym zakresie i wymiarze sprawować opiekę nad osobami przebywającymi w rodzinnym domu pomocy, co będzie wpływać na tworzenie rodzinnej atmosfery w placówce. Powyższe ma istotne znaczenie z punktu widzenia deinstytucjonalizacji usług w pomocy społecznej.

Rodzinne domy pomocy wpisują się w ideę deinstytucjonalizacji, ze względu na kameralny i rodzinny charakter tych placówek.

Jednocześnie mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu opieki, osoby prowadzące rodzinne domy pomocy lub kierujące tymi domami mogą na podstawie § 3 ust. 4 projektu rozporządzenia korzystać z pomocy innych osób (np. zatrudniając osoby do wsparcia w świadczeniu opieki). W § 3 ust. 5 projektu rozporządzenia wskazano, że liczba osób świadczących wsparcie winna wynikać z potrzeb, w tym konieczności zapewnienia obecności personelu w porze nocnej, co jest szczególnie istotne w przypadku rodzinnych domów pomocy prowadzonych przez podmioty uprawnione, w przypadku których zrezygnowano z konieczności zamieszkiwania przez osobę kierującą takim domem na terenie placówki. Kwestie związane z zapewnieniem odpowiedniej liczby osób świadczących wsparcie pozostają do decyzji prowadzących rodzinne domy pomocy lub kierujących takimi domami, co wynika z faktu, iż placówki te mogą się bardzo różnić - w rodzinnym domu pomocy może przebywać różna liczba osób (od 3 do 8 osób), a ich stan zdrowia i potrzeby w zakresie opieki mogą być bardzo odmienne. Zatem mimo, iż nie określono sztywnych standardów dotyczących zatrudnienia i odpowiedniej liczby kadr (tak jak jest w przypadku domów pomocy społecznej), to rodzinny dom pomocy powinien zapewniać odpowiedni do potrzeb zakres wsparcia, w tym również przy udziale osób zatrudnionych do świadczenia opieki.

§ 4 projektowanego rozporządzenia określa rodzaje usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez dom, przy czym przepisy te są analogiczne do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy. Rodzinne domy pomocy są mniej specjalistycznymi placówkami niż domy pomocy społecznej. W ramach usług bytowych rodzinny dom pomocy zapewnia miejsce pobytu, wyżywienie, utrzymanie czystości, zaś w ramach usług opiekuńczych: udzielanie pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnację, w tym pielęgnację w czasie choroby, kontakty z otoczeniem oraz inne czynności wynikające z indywidualnych potrzeb.

Zakres wyżej wskazanych usług określony został w § 5 projektowanego rozporządzenia. W zakresie miejsca pobytu utrzymano wymóg, iż pokoje w rodzinnym domu pomocy powinny być nie więcej niż dwuosobowe, przy czym dokonano zmian odnoszących się do wielkości pokoi jednoosobowych (ograniczenie powierzchni pokoju jednoosobowego z 12 m² do 10 m², oraz pozostawienie bez zmian wymogu, iż w pokojach dwuosobowych powierzchnia na mieszkańca wynosi nie mniej niż 8 m²). Zaznaczyć przy tym należy, że uwzględniając zaproponowane zmiany wymogi te nadal są bardziej restrykcyjne niż w przypadku domów

pomocy społecznej, gdzie wielkość pokoju jednoosobowego ma powierzchnię nie mniejszą niż 9 m², zaś w przypadku pokoi wieloosobowych 6 m² na osobę. Założenie, iż pokoje mogą być nie więcej niż dwuosobowe sprzyja zapewnieniu prywatności i komfortowych warunków mieszkania.

W przepisach projektowanego rozporządzenia pozostawiono bez zmian wymogi dotyczące pomieszczeń do wspólnego użytkowania tj. pokoju dziennego pobytu służącego też jako jadalnia, kuchni dostępnej dla wszystkich mieszkańców rodzinnego domu pomocy, pomieszczeń pomocniczych do prania i suszenia oraz jednej łazienki dla nie więcej niż 5 osób i jednej toalety dla nie więcej niż 4 osób, wyposażonych stosownie do potrzeb osób korzystających z tych pomieszczeń. Projekt rozporządzenia wskazuje też na wymogi dotyczące zapewniania odpowiedniego wyżywienia, a także utrzymania czystości. W § 5 ust. 2 projekt rozporządzenia wskazuje zakres usług opiekuńczych. W ramach powyższych usług rodzinny dom pomocy zapewnia m.in. pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, w razie potrzeby karmienie, pomoc w przyjmowaniu leków; pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych oraz nie wymagające specjalistycznej wiedzy czynności wynikające z indywidualnych zaleceń lekarskich, organizowanie czasu wolnego, świąt i uroczystości, a także niezbędną pomoc w załatwianiu spraw osobistych, w tym załatwianie spraw urzędowych, jak również możliwość odbywania praktyk religijnych.

Zgodnie z brzmieniem § 6 projektowanego rozporządzenia, kierowanie osoby do rodzinnego domu pomocy odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez kierownika ośrodka pomocy społecznej (bądź centrum usług społecznych), na podstawie wywiadu środowiskowego i zaświadczeń medycznych dotyczących przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy (zrezygnowano z zapisu dotyczącego, iż podstawą wydania decyzji administracyjnej jest przedstawienie dowodu otrzymywania emerytury, renty lub zasiłku stałego, gdyż de facto w ramach wywiadu środowiskowego ustalana jest sytuacja dochodowa osoby). Skierowanie do rodzinnego domu pomocy następuje na pobyt okresowy lub na stałe.

Należy mieć na względzie, że rodzinny dom pomocy jest mniej wyspecjalizowaną placówką niż dom pomocy społecznej, z ograniczonymi wymogami dotyczącymi kadry sprawującej opiekę. Dlatego uzupełniono przepisy o wskazanie, iż przed wydaniem decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu kierownik ośrodka pomocy społecznej lub kierownik centrum usług społecznych dokonuje uzgodnień z osobą prowadzącą rodzinny dom pomocy lub kierująca rodzinnym domem pomocy mających na celu określenie czy rodzinny dom

pomocy ma możliwości świadczenia usług opiekuńczych i bytowych dostosowanych do potrzeb i stanu zdrowia osoby kierowanej do takiego domu. Powyższe ma na celu przeciwdziałać sytuacjom, kiedy do rodzinnego domu pomocy kierowane są osoby wymagające ze względów zdrowotnych wzmożonej opieki, której rodzinny dom pomocy nie będzie w stanie zapewnić.

Osoby prowadzące bądź kierujące rodzinnymi domami pomocy zwracały uwagę na fakt, iż dostosowane odpowiedniego do potrzeb zakresu wsparcia nowo kierowanym do placówki osobom jest utrudniony przez brak wiedzy na temat stanu zdrowia i sprawności psychofizycznej osoby kierowanej do rodzinnego domu pomocy. Dlatego mając na względzie zwiększenie efektywności wsparcia dostosowanego do potrzeb mieszkańców rodzinnego domu pomocy, w projektowanych przepisach (§ 6 ust. 4 projektu rozporządzenia) wskazano, iż po wydaniu decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy, kierownik ośrodka pomocy społecznej lub kierownik centrum usług społecznych, przekazuje do rodzinnego domu pomocy informacje na temat stanu zdrowia oraz sprawności psychofizycznej, tak aby rodzinny dom pomocy mógł zapewnić zakres usług opiekuńczych i bytowych jak najbardziej dostosowany do potrzeb osoby kierowanej do takiego domu. Przy czym, w celu ograniczenia nieuprawnionego i nadmiernego udostępniania danych, uwarunkowano możliwość przekazania tych informacji od wyrażenia na powyższe zgody osoby, której dane te dotyczą.

§ 7 projektowanego rozporządzenia określa kwestie odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy. Pobyt w rodzinnym domu pomocy jest odpłatny do wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia rodzinnego domu pomocy zawartej między gminą, a osobą fizyczną albo podmiotem uprawnionym, prowadzącymi rodzinny dom pomocy. Zatem umowa ta określa faktyczne koszty funkcjonowania tej placówki. Gmina w przypadku skierowania danej osoby do rodzinnego domu pomocy przekazuje odpłatność określoną w umowie za pobyt każdej osoby skierowanej do rodzinnego domu pomocy.

Należy podkreślić, iż odpłatność za pobyt w rodzinnym domu pomocy ponoszona jest jak w przypadku odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej - w pierwszej kolejności z dochodu osoby przebywającej w rodzinnym domu pomocy, w dalszej kolejności ze środków osób bliskich zobowiązanych do ponoszenia odpłatności, a w ostatniej kolejności od gminy, która skierowała osobę do rodzinnego domu pomocy. Biorąc pod uwagę, iż pobyt w rodzinnym domu pomocy ma być alternatywą do kierowania osób wymagających wsparcia całodobowego

do domów pomocy społecznej, wskazane jest, aby odpłatność za pobyt w rodzinnym domu pomocy była analogiczna jak w przypadku odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej (tj. z uwzględnieniem odpłatności mieszkańca, osób bliskich oraz gminy).

Ponadto mając na względzie uproszczenie i uelastycznienie przepisów dotyczących kierowania do rodzinnego domu pomocy, projektowane rozporządzenie wprowadza przepis mówiący, iż w przypadku gdy osoba zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy deklaruje ponoszenie pełnej odpłatności za pobyt w domu, nie ustala się sytuacji dochodowej tych osób. Dotyczy to zarówno mieszkańca domu, jak i osoby bliskiej zobowiązanej do ponoszenia odpłatności. O wprowadzenie powyższego przepisu wnioskowały podmioty prowadzące rodzinne domy pomocy. Przy czym w sytuacji takiej nadal konieczne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w celu m.in. ustalenia czy osoba spełnia kryteria do skierowania do tej formy wsparcia oraz konieczne pozostaje wydanie decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy.

W § 8 i 9 projektowanego rozporządzenia unormowano kwestie związane z nadzorem prowadzonym przez kierownika ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych nad rodzinnym domem pomocy. Utrzymano wymóg przeprowadzania kontroli co najmniej raz na pół roku oraz możliwość przeprowadzania kontroli doraźnych w sytuacji np. składanych skarg. Projekt rozporządzenia określa kwestie związane ze sporządzeniem protokołu pokontrolnego oraz zaleceń pokontrolnych, jak również możliwych konsekwencji w przypadku nie zrealizowania zaleceń.

Uzupełniono przepisy rozporządzenia o kwestie związane z koniecznością zawiadomienia o planowanej kontroli (§ 9 ust. 1 i 2 projektowanego rozporządzenia), przy czym konieczność zawiadomienia o kontroli nie dotyczy kontroli doraźnej. Uzupełniono również przepisy o kwestie związane ze wskazaniem podmiotu, który jest właściwy do przeprowadzania kontroli w sytuacji kiedy rodzinny dom pomocy działa na podstawie 52 ust. 2b ustawy o pomocy społecznej tzn. w sytuacji kiedy gmina zawarła umowę na prowadzenie rodzinnego domu pomocy na terenie gminy sąsiadującej – uprawniony do kontroli jest kierownik ośrodka pomocy społecznej lub centrum usług społecznych właściwy dla gminy, która zawarła umowę na prowadzenie domu, o której mowa w art. 52 ust. 2b ustawy o pomocy społecznej. Projekt rozporządzenia określa kwestie związane ze sporządzeniem protokołu pokontrolnego oraz zaleceń pokontrolnych, jak również możliwych konsekwencji w przypadku nie zrealizowania zaleceń.

Brak jest alternatywnych możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków z uwagi na uregulowanie zagadnień, których dotyczy projekt, w rozporządzeniu.

Zgodnie z § 10 projektu przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowana regulacja nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie stwarza zagrożeń korupcyjnych.

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnych domów pomocy</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Paweł Zgórzyński, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Magdalena Fabisiak – Dyrektor Departamentu Pomocy Społecznej tel. 538 117 280, e-mail: sekretariat.dps@mriips.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 05.04.2024 r.</p> <p>Źródło: art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760)</p> <p>Nr w wykazie prac: 14</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Projektowane rozporządzenie ma na celu zastąpienie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719), które zostało wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938 i 2760), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 185), został zmieniony art. 52 i art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Przed zmianami, rodzinne domy pomocy mogły być prowadzone przez osoby fizyczne lub organizacje mające status organizacji pożytku publicznego. Zmianami do ustawy o pomocy społecznej, jakie weszły w życie w dniu 28 stycznia 2023 r. rozszerzono katalogów podmiotów mogących prowadzić rodzinny dom pomocy - obecne brzmienie art. 52 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej dopuszcza prowadzenie rodzinnych domów pomocy przez osoby fizyczne, jak również podmioty uprawnione (definicja podmiotu uprawnionego określona jest w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zgodnie, z którą podmiotami uprawnionymi są organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzące działalność w zakresie pomocy społecznej.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 9 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy zmienianej w art. 9, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw weszła w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia czyli 28 stycznia 2023 r. Dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy będzie obowiązywało do dnia 28 lipca 2024 r. zatem konieczne jest wydanie nowego rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie określa standardy, rodzaj i zakres usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy, warunki kierowania, odpłatności i nadzoru nad rodzinnymi domami pomocy, kierując się potrzebą zapewnienia właściwej opieki osobom umieszczonym w rodzinnym domu pomocy.

Co do zasady regulacje zawarte w projektowanym rozporządzeniu w dużej części nie zmieniają się w stosunku do regulacji zawartych w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy.

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw, w art. 52 w ust. 2 i 2a oraz w art. 53 w ust. 3 wyrazy „organizacja pożytku publicznego” zastąpiono wyrazami „podmiot uprawniony”. Zatem konieczne jest również dokonanie analogicznych zmian w przepisach projektowanego rozporządzenia, tj. każdorazowe zastąpienie sformułowania „organizacja pożytku publicznego” sformułowaniem „podmiot uprawniony”.

Niemniej jednak przy okazji procedowania przedmiotowego projektu rozporządzenia wprowadzone zostaną zmiany wynikające ze zgłaszanych propozycji zmian legislacyjnych. Zmiany te mają m.in. służyć doprecyzowaniu przepisów bądź uelastycznieniu wymogów dotyczących funkcjonowania tej formy wsparcia, tak aby wpłynąć na rozwój rodzinnych domów pomocy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Projektowane rozporządzenie określa standard, rodzaj i zakres podstawowych usług świadczonych przez rodzinne domy pomocy.

Zgodnie z projektowanym rozporządzeniem rodzinne domy pomocy mogą być prowadzone w budynku jednorodzinnym, którego właścicielem lub najemcą jest osoba fizyczna bądź podmiot uprawniony prowadzący rodzinny dom pomocy.

Na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów rozporządzenia również istnieje wymóg prowadzenia rodzinnych domów pomocy w budynkach jednorodzinnych. Rodzinne domy pomocy są placówkami, w których może przebywać od 3 do 8 osób, z założenia są kameralnymi placówkami o nieinstytucjonalnym charakterze. Rodzinny charakter domu wymaga, aby placówki te umiejscowione były w budynkach, które gwarantują warunki jak najbardziej zbliżone do domowych. Właścicielem budynku winna być osoba fizyczna bądź podmiot uprawniony, jednak przepisy rozporządzenia umożliwiają również prowadzenie rodzinnych domów pomocy w budynkach użytkowanych na zasadzie najmu, przy zastrzeżeniu, że okres najmu musi gwarantować właściwe funkcjonowanie rodzinnego domu pomocy, co jest istotne w kontekście stabilności funkcjonowania podmiotu do którego osoby kierowane są na pobyt stały.

Mając na względzie konieczność zapewnienia rodzinnego i kameralnego charakteru tych placówek § 2 ust. 3 projektowanego rozporządzenia wskazuje, że w jednym budynku może być prowadzony jeden rodzinny dom pomocy.

Co do zasady usługi bytowe i opiekuńcze w rodzinnym domu pomocy świadczone są przez osobę fizyczną prowadzącą rodzinny dom pomocy, która zamieszkuje w domu (§ 3). W przypadku rodzinnych domów pomocy prowadzonych przez podmiot uprawniony wsparcie świadczone jest przez osobą kierującą tym domem, przy czym w porównaniu do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy wprowadzono zmianę, zgodnie z którą zrezygnowano z wymogu, aby osoba kierująca rodzinnym domem pomocy prowadzonym przez podmiot uprawniony zamieszkiwała w rodzinnym domu pomocy. Wymóg, aby pracownik organizacji pozarządowej prowadzącej rodzinny dom pomocy mieszkał na stałe w rodzinnym domu pomocy, którym kieruje wskazywany był jako jedna z głównych przeszkód powodujących brak chęci podmiotów uprawnionych do tworzenia rodzinnych domów pomocy. Zatem zmiana w tym zakresie może przyczynić się do zwiększenia zainteresowania podmiotów uprawnionych do realizacji tej formy wsparcia. Przy czym należy zaznaczyć, że mimo powyższej zmiany osoba kierująca rodzinnym domem pomocy winna w głównym zakresie i wymiarze sprawować opiekę nad osobami przebywającymi w rodzinnym domu pomocy, co będzie wpływało na tworzenie rodzinnej i nieformalnej atmosfery w placówce.

Jednocześnie mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu opieki, osoby prowadzące rodzinne domy pomocy lub kierujące takimi domami mogą na podstawie § 3 ust. 4 projektu rozporządzenia korzystać z pomocy innych osób (np. zatrudniając osoby do wsparcia w świadczeniu opieki). W § 3 ust. 5 projektu rozporządzenia wskazano, że liczba osób świadczących wsparcie winna wynikać z potrzeb, w tym konieczności zapewnienia obecności personelu w porze nocnej, co jest szczególnie istotne w przypadku rodzinnych domów pomocy prowadzonych przez podmioty uprawnione, w przypadku których zrezygnowano z konieczności zamieszkiwania przez osobę kierującą tym domem w placówce. Kwestie związane z zapewnieniem odpowiedniej liczby osób świadczących wsparcie pozostają do decyzji prowadzących rodzinne domy pomocy lub kierujących nimi co wynika z faktu iż, placówki te są zróżnicowane - w rodzinnym domu pomocy może przebywać od 3 do 8 osób, a ich stan zdrowia i potrzeby w zakresie opieki mogą być bardzo różne.

§ 4 projektowanego rozporządzenia określa rodzaje usług bytowych i opiekuńczych świadczonych przez rodzinny dom pomocy, przy czym przepisy te są analogiczne do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy. W ramach usług bytowych dom zapewnia miejsce pobytu, wyżywienie, utrzymanie czystości, zaś w ramach usług opiekuńczych: udzielanie pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnację, w tym pielęgnację w czasie choroby, kontakty z otoczeniem oraz inne czynności wynikające z indywidualnych potrzeb.

Zakres wyżej wskazanych usług określony został w § 5 projektowanego rozporządzenia. W zakresie miejsca pobytu utrzymano wymóg, iż pokoje w domu powinny być nie więcej niż dwuosobowe, przy czym dokonano zmian odnoszących się do wielkości pokoi jednoosobowych (ograniczenie powierzchni pokoju jednoosobowego z 12 m² do 10 m², oraz pozostawienie bez zmian wymogu, iż w pokojach dwuosobowych powierzchnia na mieszkańca wynosi nie mniej niż 8 m², zaznaczyć przy tym należy, że uwzględniając zaproponowane zmiany wymogi te nadal są bardziej restrykcyjne niż w przypadku domów pomocy społecznej, gdzie wielkość pokoju jednoosobowego ma powierzchnię nie mniejszą niż 9 m², zaś w przypadku pokoi wieloosobowych nie mniej niż 6 m² na osobę).

W przepisach projektowanego rozporządzenia pozostawiono bez zmian wymogi dotyczące pomieszczeń do wspólnego użytkowania tj. pokoju dziennego pobytu służącego też jako jadalnia, kuchni dostępnej dla wszystkich mieszkańców rodzinnego domu pomocy, pomieszczeń pomocniczych do prania i suszenia oraz jednej łazienki dla nie więcej niż 5 osób i jednej toalety dla nie więcej niż 4 osób, wyposażonych stosownie do potrzeb osób korzystających z tych pomieszczeń. Projekt rozporządzenia wskazuje też na wymogi dotyczące zapewniania odpowiedniego wyżywienia, a także utrzymania czystości. W § 5 ust. 2 projekt rozporządzenia wskazuje zakres usług opiekuńczych.

Zgodnie § 6 projektowanego rozporządzenia kierowanie osoby do rodzinnego domu pomocy odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez kierownika ośrodka pomocy społecznej (bądź centrum usług społecznych), na podstawie wywiadu środowiskowego i zaświadczeń medycznych dotyczącego przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w rodzinnym domu pomocy (zrezygnowano z zapisu wskazującego, iż podstawą wydania decyzji

administracyjnej jest przedstawienie dowodu otrzymywania emerytury, renty lub zasiłku stałego, gdyż de facto w ramach wywiadu środowiskowego ustalana jest sytuacja dochodowa osoby).

Przy czym należy mieć na względzie, że rodzinny dom pomocy jest mniej wyspecjalizowaną placówką niż dom pomocy społecznej, z ograniczonymi wymogami dotyczącymi kadry sprawującej opiekę. Dlatego uzupełniono przepisy o wskazanie, iż przed wydaniem decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy kierownik ośrodka pomocy społecznej lub kierownik centrum usług społecznych dokonuje uzgodnień z osobą prowadzącą rodzinny dom pomocy lub kierująca rodzinnym domem mających na celu określenie czy rodzinny dom pomocy ma możliwości świadczenia usług opiekuńczych i bytowych dostosowanych do potrzeb i stanu zdrowia osoby kierowanej do takiego domu. Powyższe ma na celu przeciwdziałać sytuacjom, kiedy do rodzinnego domu pomocy kierowane są osoby wymagające ze względów zdrowotnych wzmożonej opieki, której rodzinny dom pomocy nie będzie w stanie zapewnić, ze względu na ograniczony zakres wsparcia jaki oferuje.

Osoby prowadzące bądź kierujące rodzinnymi domami pomocy zwracały uwagę na fakt, iż dostosowane odpowiedniego do potrzeb zakresu wsparcia nowo kierowanym do placówki osobom jest utrudniony przez brak wiedzy na temat stanu zdrowia i sprawności psychofizycznej osoby kierowanej do takiego domu. Dlatego mając na względzie zwiększenie efektywności wsparcia dostosowanego do potrzeb mieszkańców rodzinnego domu pomocy, w § 6 ust. 4 projektowego rozporządzenia wskazano, iż po wydaniu decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy, kierownik ośrodka pomocy społecznej lub kierownik centrum usług społecznych, przekazuje do rodzinnego domu pomocy informacje na temat stanu zdrowia oraz sprawności psychofizycznej, tak aby rodzinny dom pomocy mógł zapewnić zakres usług opiekuńczych i bytowych jak najbardziej dostosowany do potrzeb osoby kierowanej do tego domu. Przy czym, w celu ograniczenia nieuprawnionego i nadmiernego udostępniania danych, uwarunkowano możliwość przekazania tych danych od wyrażenia na powyższe zgody osoby, której te dane dotyczą.

§ 7 projektowanego rozporządzenia określa kwestie odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy. Pobyt w rodzinnym domu pomocy jest odpłatny do wysokości odpowiadającej poniesionym miesięcznym wydatkom ustalonym w umowie dotyczącej prowadzenia rodzinnego domu pomocy zawartej między gminą, a osobą fizyczną albo podmiotem uprawnionym, prowadzącymi rodzinny dom pomocy. Zatem umowa ta określa faktyczne koszty funkcjonowania tej placówki. Gmina w przypadku skierowania danej osoby do rodzinnego domu pomocy przekazuje odpłatność określoną w umowie.

Natomiast odpłatność ta ponoszona jest jak w przypadku domów pomocy społecznej, w pierwszej kolejności ze środków osoby przebywającej w rodzinnym domu pomocy, w dalszej kolejności ze środków osób bliskich zobowiązanych do ponoszenia odpłatności, a w ostatniej kolejności gminy, która skierowała osobę do rodzinnego domu pomocy. Biorąc pod uwagę, iż pobyt w rodzinnym domu pomocy ma być alternatywą do kierowania osób wymagających wsparcia całodobowego do domów pomocy społecznej wskazane jest, aby odpłatność za pobyt w rodzinnym domu pomocy była analogiczna jak w przypadku odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Ponadto mając na względzie uproszczenie i uelastycznienie przepisów dotyczących kierowania do rodzinnego domu pomocy, projektowane rozporządzenie wprowadza przepis mówiący, iż w przypadku gdy, osoba skierowana do rodzinnego domu pomocy lub osoba bliska zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt w rodzinnym domu pomocy deklaruje ponoszenie pełnej odpłatności za pobyt w domu, sytuacji dochodowej tej osoby nie ustala się. O wprowadzenie powyższego przepisu wnioskowały podmioty prowadzące rodzinne domy pomocy. Przy czym w sytuacji takiej nadal konieczne jest przeprowadzenie wywiadu w celu ustalenia czy osoba spełnia kryteria do skierowania do tej formy wsparcia oraz wydanie decyzji administracyjnej o skierowaniu do rodzinnego domu pomocy.

W § 8 i § 9 projektowanego rozporządzenia unormowano kwestie związane z nadzorem prowadzonym przez kierownika ośrodka pomocy społecznej lub kierownika centrum usług społecznych. Utrzymano wymóg przeprowadzania kontroli co najmniej raz na pół roku oraz możliwość przeprowadzania kontroli doraźnych w sytuacji np. składanych skarg związanych z jakością usług świadczonych przez rodzinny dom pomocy. Uzupełniono przepisy rozporządzenia o kwestie związane z koniecznością zawiadomienia o planowanej kontroli (§ 9 ust. 1 i 2 projektowanego rozporządzenia) oraz kwestie związane ze wskazaniem podmiotu, który jest właściwy do przeprowadzania kontroli w sytuacji kiedy rodzinny dom pomocy działa na podstawie art. 52 ust. 2b ustawy o pomocy społecznej tzn. w sytuacji kiedy gmina zawarła umowę na prowadzenie rodzinnego domu pomocy na terenie gminy sąsiadującej. Projekt rozporządzenia określa kwestie związane ze sporządzeniem protokołu pokontrolnego oraz zaleceń pokontrolnych, jak również możliwych konsekwencji w przypadku nie zrealizowania zaleceń.

Brak jest alternatywnych możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków z uwagi na uregulowanie zagadnień, których dotyczy projekt, w rozporządzeniu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rozwiązywany problem nie podlega regulacjom zawartych w przepisach prawnych krajów członkowskich OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
-------	----------	---------------	---------------

Rodzinne domy pomocy	52	Dane ze sprawozdania MRPiPS-06 za rok 2022	Określenie kwestii związanych z funkcjonowaniem rodzinnych domów pomocy, w tym standardów funkcjonowania
Osoby korzystające ze wsparcia rodzinnych domów pomocy	320	Dane ze sprawozdania MRPiPS-06 za rok 2022	Określenie kwestii związanych z ubieganiem się o pomoc oraz pobytem w domach
Gminy	2 477	GUS – stan na 1 stycznia 2023 r https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski/	Określenie kwestii związanych z kierowaniem oraz odpłatnością za pobyt w rodzinnych domach pomocy, a także kwestii związanych z nadzorem nad rodzinnymi domami pomocy

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany na podstawie art. 8 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759 oraz z 2023 r. poz.1821) do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt rozporządzenia zostanie przedłożony do zaopiniowania w trybie:

- 1) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) następującym podmiotom:
 - a) Forum Związków Zawodowych,
 - b) NSZZ „Solidarność”,
 - c) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) następującym podmiotom:
 - a) Konfederacji „Lewiatan”,
 - b) Związkowi Pracodawców Business Centre Club,
 - c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
 - d) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
 - e) Związkowi Przedsiębiorców i Pracodawców,
 - f) Federacja Przedsiębiorców Polskich,
 - g) Polskie Towarzystwo Gospodarcze.

Projekt rozporządzenia zostanie przesłany do Rady Dialogu Społecznego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do konsultacji publicznych, zaś podmioty konsultujące miały 14 dni na zgłoszenie uwag.

W ramach konsultacji publicznych projekt rozporządzenia zostanie przedłożony:

- 1) Radzie Pomocy Społecznej;
- 2) Radzie Działalności Pożytku Publicznego;
- 3) Stowarzyszeniu Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM;
- 4) Małopolskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 5) Dolnośląskiemu Forum Pomocy Społecznej;
- 6) Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych;
- 7) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „Centrum”;
- 8) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej „Razem”;
- 9) Polskiej Federacji Związkowej Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej;
- 10) Stowarzyszeniu Pracy Socjalnej Auxilio Venire;

- 11) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Organizatorów i Menadżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia;
- 12) Konwentowi Dyrektorów i Kierowników Ośrodków Pomocy Społecznej Województwa Lubuskiego;
- 13) Wspólnocie Roboczej Związków Organizacji Socjalnych (WRZOS);
- 14) Polskiej Federacja Psychoterapii;
- 15) Polskiemu Towarzystwu Psychiatrycznemu;
- 16) Lubelskiemu Stowarzyszeniu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- 17) Polskiemu Stowarzyszeniu Terapii Behavioralnej,
- 18) Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Samorządowych Dyrektorów Domów Pomocy Społecznej

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	<p>Budżety jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Środki finansowe podmiotów prowadzących rodzinne domy pomocy.</p> <p>Odpłatność osób przebywających w rodzinnych domach pomocy.</p> <p>Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego.</p>
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe (dodaj/usuń)								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projekt rozporządzenia oddziałuje na osoby starsze czy z niepełnosprawnościami, które potrzebują całodobowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zapewniając możliwość uzyskania opieki w małych i kameralnych podmiotach.
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość. Projekt rozporządzenia pozytywnie wpłynie nie tylko na poprawę sytuacji osób wymagających pomocy, ale także na osoby fizyczne i podmioty uprawnione, które będą miały możliwość prowadzić rodzinne domy pomocy.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne:

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na pozostałe obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ze względu na przedmiot regulacji nie jest planowana ewaluacja efektów projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak

